p u s, T-i loomingu perioodid (Pvl. lisa „Kunst ja Kirjandus“ 1934, nr. 51); A l f r. V a g a, N. T. (1939).

V. Em.

*TRILLJÄRV, **Aleksander Harald**, näitleja, nimetati „Estonia“ kui kutselise teatri 25 a. juubeli puhul 1931. a. „Estonia“ teeneliseks näitlejaks; ta on a-st 1931 „Estonia“ Näitlejate Ühingu ja a-st 1936 Eesti Näitlejate Liidu auliige.

Isikl. saadud andmed. *E. H.*

TROSSMANN, vt. PALUSALU.

*TRUUSMANN (Trusmann), **Jüri**, tsensor ja seltskonnategelane, suri 2. VI 1930 ukj. Petseris.

F. T u g l a s, Eesti Kirjameeste Selts (1932); *idem*, Lisandeid Eesti Kirjameeste Seltsi ajaloole (1933); ülempiiskop N i k o l a i L e i s m a n'ilt (Petseris) saadud andmed. *T.*

TŠUMIKOV, Aleksander Aleksandrovitš, vene linnaomavalitsustegelane ja ajalooharrastaja, sünd. 4. VII 1819 vkj. Tallinnas kaupmehe pojana, õppis keeleteadust Peterburi ülikoolis, oli Peterburis alul keelte, ajaloo ja pedagoogika õpetajaks, võttis ohvitserina osa Krimmi sõjast ja oli siis haridusministeeriumi teenistuses. Siirdunud 1870. a-il Tallinna, oli T. Vene linnaseaduse kehtimapaneku järel 1878—94 seal linnavolinikuks, esinedes eesti-vene opositsiooni juhtivaima ning sõnakaima jõuna ja sattudes ajuti teravasse vastuollu linnavolikogu saksa rahvusest enamikuga. Nähtavasti selle tõttu astus ta jaan-s 1894 linnavolikogust tagasi; surn. 19. III 1902 vkj. Tallinnas. — T. asutas 1857 vene kasvatusteadusliku ajakirja „Журналъ для Воспитанія“ (pärastise „Воспитаніе“) ja samuti vene pedagoogilise seltsi. Oma vaba aja, eriti vanaduspäevil, pühendas ta ajaloo, eeskätt Eesti-Vene suhete uurimisele Tallinna, Stokholmi ja Skokloster'i arhiivides. Moskva Keiserliku Ajaloo ja Muinsuste Seltsi tegevliikmena avaldas ta oma kirjutisi selle väljaandeis, näit. „Чтенія Императорскаго Общества Исторіи и Древностей Россійскихъ при Московскомъ Университетѣ“, kui ka „Русскій Архивъ'is“ ja „Русская Старина's“. T-i töist on tuntum „Осада Ревеля (1570—1571) герцогомъ Магнусомъ, королемъ Ливонскимъ“ (Чтенія, 1891).

Энц. Сл. Брокг.-Ефр. (1903); Revalsche Ztg. 1902, nr. 66 ja 67; „Revaler Beobachter“ 1902, nr. 65; „Valgus“ 1902, nr. 12; H. R o s e n t h a l, Kulturbestrebungen des estnischen Volkes (1912), lk. 254 jj.; „Ajalooline Ajakiri“ 1938, nr. 3 (H. K r u u s); TLA-st, Kohtu- ja Siseministeeriumi Perekonnaseisuaktide Arhiivist jm. saadud andmed. *R. K-a.*

*TUGLAS (end. perekonnanimi kuni 1924 **Mihkelson**), **Friedebert**, kirjanik, tegi a. 1931 reisu Skandinaaviasse ja Kesk-Euroopasse ning 1939 Skandinaaviasse, on ühtlasi viibinud peaaegu igal suvel Soomes. A-st 1929 on T. olnud EKS-i, samuti a-il 1922—23, 1925—26, 1926—27, 1929—30 ja 1937—39 Eesti Kirjanikkude Liidu esimees ning a-st 1935 „Vanemuise“ seltsi juhatuse liige, 1935—38 Rahvuskultuuri ja Rahvahariduse Nõukogu abiesimehi. A-st 1937 on ta Londoni PEN-klubi auliige. T. on avaldanud veel järgmised teosed: ilukirjanduse alal — romaani „Väike Illimar“ I, II (1937; 2. tr. I 1938, II 1939) ja „Felix Ormusson'i“ 3. tr. (1937), kogud varemini ilmunud novellidest „Valimik novelle“ (1935), „Kuldne rõngas“ (1936) ja „Kogutud novellid“ I, II (1939); kirjandus- ja kultuuriloo ning kriitika alal — essee „Karl Rumor“ (1930), uurimuse „Eesti Kirjameeste Selts“ (1932) ja „Lisandeid Eesti Kirjameeste Seltsi ajaloole“ (E. Kirj. 1933; ka äratrükina), „Lühike eesti kirjanduslugu“ (1934, 2. tr. 1936), „Kriitika“ III (1935) ja V—VIII (1936) ning „Kriitika“ I, II ja IV 2. tr. (1935); reisukirjeldised „Teekond Põhja-Afrika II: Alžeeria“ (1929) ja III: „Maroko“ (1930), „Ühe Norra reisi kroonika“ (1939; Anonymuse varjunime all) ja „Teekond Hispaania“ 3. tr. (1938) ning memuaarilise teose „Toompea vanglas“ (1930). T. on teotsenud viljakalt ka tõlkekirjanikuna, eestindades hulga teoseid eeskätt soome keelest, nagu Aino Kallase „Võõras veri“ (1922, 2. tr. kogus „Valge laev“ 1931; seals. on ilm. 2. trükis „Lahkuvate laevade linn“), „Barbara von Tisenhusen“ (1924) ja „Hundimõrsja“ (1929; mõlemad 2. trükis kogus „Surmav Eros“ 1938), „Reigi õpetaja“ (1928), „Katinka Rabe“ (1930), „Püha Jõe kättemaks“ (1932) ja „Tähelend“ 2. tr. (1929), J. Aho „Vaikne meri“ (1923), A. Kivi „Nõmmekingsepad“ (1934) ja „Seitse venda“ 2. tr. (1935), J. V. Lehtonen'i „Victor Hugo“ (1929), M. Jotuni „Argielu“

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 343